

श्रीमतः पाण्डवान् दृष्ट्वा ज्वलतः पावकानिव । मुहूर्त्तमिव च ध्यात्वा सरोषः पृथिवीपतिः ।

अथ मत्स्योऽब्रवीत्कङ्कं देवरूपमवस्थितं । मरुद्गणैरुपासीनं त्रिदशानामिवेश्वरं ।

२२६५

स किलाचातिवापस्त्वं सभास्तारो मया वृतः । अथ राजासने कस्मादुपविष्टस्त्वलङ्कृतः ।

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ परिहासेष्वया वाक्यं विराटस्य निश्चयं तत् । स्मयमानोऽर्जुनो राजन्निदं वचनमब्रवीत् ।

॥ अर्जुन उवाच ॥ इन्द्रस्यार्द्धासनं राजन्नयमारोढुमर्हति । ब्रह्मण्यः श्रुतवांस्त्यागी यज्ञशीलो दृढव्रतः ।

एष विग्रहवान् धर्म एष वीर्यवताम्बरः । एष बुद्ध्याऽधिको लोके तपसाञ्च परायणः ।

एषोऽस्त्वं विविधं वेत्ति त्रैलोके सचराचरे । न चैवान्यः पुमान्वेत्ति न वेत्स्यति कदाचन ।

२२७०

न देवा नासुराः केचिन्न मनुष्या न राक्षसाः । गन्धर्व्वयक्षप्रवरा सकिन्नरमहोरगाः ।

दीर्घदर्शी महातेजाः पौरजानपदप्रियः । पाण्डवानामतिरथो यज्वा धर्मपरो वशी ।

महर्षिकल्पो राजर्षिः सर्वलोकेषु विश्रुतः । बलवान् धृतिमान् दक्षः सत्यवादी जितेन्द्रियः ।

धनैश्च सञ्चयैश्चैव शक्रवैश्रवणोपमः । यथामनुर्महातेजा लोकानां परिरक्षिता ।

एवमेष महातेजाः प्रजानुग्रहकारकः । अयं कुरूणामृषभो धर्मराजो युधिष्ठिरः ।

२२७५

अस्य कीर्त्तिः स्थिता लोके सूर्यस्येवोद्यतः प्रभा । संसरन्ति दिशः सर्वा यशसोऽस्य द्वांशवः ।

उदितस्येव सूर्यस्य तेजसो नु गभस्तयः । एनं दशसहस्राणि कुञ्जराणां तरस्विना ।

अश्वयुः पृष्ठतो राजन् यावदध्यावसत् कुरून् । त्रिंशदेवं सहस्राणि रथाः काञ्चनमालिनः ।

सदृशैरुपसंपन्नाः पृष्ठतोऽनुययुस्तदा । एनमष्टशताः सूताः सुमृष्टमणिकुण्डलाः ।

अब्रुवन्मागधैः सार्द्धं पुरा शक्रमिवर्षयः । दसं नित्यमुपासन्त कुरवः किङ्करा यथा ।

२२८०

सर्वे च राजन् राजानो धनेश्वरमिवामराः । एष सर्वान् महीपालान् करदान्समकारयत् ।

वैश्यानिव महाभागो विवशान् स्ववशानपि । अष्टाशीतिसहस्राणि स्नातकानां महात्मनां ।

उपजीवन्ति राजानमेनं सुचरितव्रतं । एष वृद्धाननायास्य पङ्क्तून् न्धांस्य मानवान् ।

पुत्रवत्पालयामास प्रजा धर्मेण वै विभुः । एष धर्मे दमे चैव क्रोधे चापि जितव्रतः ।

महाप्रसादो ब्रह्मण्यः सत्यवादी च पार्थिवः । श्रीप्रतापेन चैतस्य तप्यते स सुयोधनः ।

२२८५

सगणः सह कर्णेन सौबलेनापि वा विभुः । न शक्यन्तेऽहस्य गुणाः प्रसङ्गातुं नरेश्वर ।

एष धर्मपरो नित्यमानुशंस्यश्च पाण्डवः । एवमुक्तो महाराजः पाण्डवः पार्थिववर्षभः ।

कथं नार्हति राजार्हमासनं पृथिवीपते ।

इति श्रीमहाभारते विराटपर्वणि वैवाहिकपर्वणि पाण्डवप्रकाशे सप्ततितमोऽध्यायः ॥ ७० ॥

॥ विराट उवाच ॥ यद्येष राजा कौरव्यः कुन्तीपुत्रो युधिष्ठिरः । कतमोऽस्यार्जुनो भ्राता भीमश्च कतमो बली ।

नकुलः सहदेवो वा द्रौपदी वा यशस्विनो । यदा द्यूतजिताः पार्था न प्राज्ञायन्त ते क्वचित् ।

२२९०

॥ अर्जुन उवाच ॥ य एष बलवो ब्रूते सूदस्तव नराधिप । एष भीमो महाराज भीमवेगपराक्रमः ।

एष क्रोधवशान्धला पर्वते गन्धमादने । सौगधिकानि दिव्यानि कृष्णाऽर्थं समुपाहरत् ।